

Identifying and ranking the effective factors on improving the quality of physical education and sports lessons in Ardabil schools

Seyeed Jalal Hasanzadeh¹, Zhale Abdizaeh²

1. Graduated in Sports Management from Mohaghegh Ardabili University
2. Sports management student of Mohaghegh Ardabili University

* [Email : j.hasanzadeh1994@gmail.com](mailto:j.hasanzadeh1994@gmail.com)

Abstract

The purpose of this research is to identify and rank the effective factors on the improvement of the quality of physical education and sports lessons in schools. This research is of a descriptive-survey type and was carried out in the field. The factors that have been identified according to interviews and field and library studies and ranked by Friedman's test are as follows; 1- The positive attitude of officials and managers towards physical education and sports lessons in schools with an average rating of "5.28". 2- Employing specialized human resources for physical education lessons in schools with an average rating of "4.89". 3- Providing the necessary facilities according to the headings of the physical education lesson with an average rating of "4.82". 4- Regular evaluation of physical education courses in all levels of education with an average grade of "4.51". 5- Planning and having a lesson plan for all academic levels with an average grade of "4.35". 6- Increasing the number of hours of physical education during the week with an average rating of "4.28". 7- Students' participation in the presentation of physical education lessons under the supervision of the teacher with an average rating of "4.27". 8- The use of educational content in the form of videos when the practical presentation of lessons is not possible, with an average rating of "3.58". Therefore, the development of physical and sports activities in schools is a priority; Because a positive attitude towards sports activities is effective in improving the quality of physical education activities. Therefore, it can be said that the quality of the implementation of physical education lessons in Madras depends on the identified components, and it should be taken into account that more factors can be identified with more research, and it is suggested that a General research should be done with the statistical population in all regions of the countr.

Keywords: Sport, Physical Education, Teaching Quality

شناسایی و رتبه‌بندی عوامل موثر بر ارتقاء کیفیت درس تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس اردبیل

سید جلال حسن زاده^{۱*}، ژاله عبدی زاده^۲

۱- دانش آموخته مدیریت ورزشی دانشگاه محقق اردبیلی

۲- دانشجوی مدیریت ورزشی دانشگاه محقق اردبیلی

* [Email : j.hasanzadeh1994@gmail.com](mailto:j.hasanzadeh1994@gmail.com)

چکیده

هدف از این پژوهش شناسایی و رتبه‌بندی عوامل موثر بر ارتقاء کیفیت درس تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس می‌باشد. این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی بوده و به صورت میدانی انجام شده است. عواملی که با توجه به مصاحبه و مطالعات میدانی و کتابخانه‌ای شناسایی شده است و توسط آزمون فریدمن رتبه‌بندی شده است بدین شرح می‌باشد: ۱- نگرش مثبت مسئولان و مدیران به درس تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس با میانگین رتبه‌ای «۵,۲۸». ۲- بکارگیری نیروی انسانی متخصص برای درس تربیت‌بدنی در مدارس با میانگین رتبه‌ای «۴,۸۹». ۳- فراهم‌سازی امکانات لازم با توجه به سرفصل‌های درس تربیت‌بدنی با میانگین رتبه‌ای «۴,۸۲». ۴- ارزشیابی منظم درس تربیت‌بدنی در تمامی مقاطع تحصیلی با میانگین رتبه‌ای «۴,۵۱». ۵- برنامه‌ریزی و داشتن طرح درس برای تمامی مقاطع تحصیلی با میانگین رتبه‌ای «۴,۳۵». ۶- افزایش ساعات درس تربیت‌بدنی در طول هفته با میانگین رتبه‌ای «۴,۲۸». ۷- مشارکت دانش‌آموزان در ارائه درس تربیت‌بدنی زیر نظر معلم با میانگین رتبه‌ای «۴,۲۷». ۸- استفاده از محتوای آموزشی به صورت فیلم در زمانی که ارائه عملی درس ممکن نباشد با میانگین رتبه‌ای «۳,۵۸». بنابراین توسعه فعالیت‌های جسمانی و ورزشی در مدارس از اولویت برخوردار است؛ چرا که نگرش مثبت به فعالیت‌های ورزشی در کیفیت بخشی به فعالیت‌های تربیت‌بدنی موثر است. بنابراین می‌توان گفت میزان کیفیت اجرای درس تربیت‌بدنی در مدارس به مولفه‌های شناسایی شده بستگی دارد و باید این را هم در نظر گرفت که با پژوهش‌های بیشتر می‌توان عوامل بیشتری را شناسایی کرد و پیشنهاد می‌شود که یک تحقیق کلی با جامعه آماری در تمام مناطق کشور انجام شود.

واژگان کلیدی: ورزش، تربیت‌بدنی، کیفیت تدریس

مقدمه

ورزش از آنجا که منجر به سلامت جسمانی می‌شود همواره مورد توجه آموزش و پرورش بوده است و کلاس درس ورزش، حکم آزمایشگاهی را دارد که در طی آن، دانش آموز با وظیفه مهم فراگیری حرکت و یادگیری از طریق حرکت درگیر می‌شود. ورزش در آموزش و پرورش جزء فرآیند تعلیم و تربیت است که در آن هم تربیت بدنی و هم تربیت از طریق بدن، مطرح است. تحرک در مدارس باعث تخلیه انرژی آنان شده و بدینوسیله اضطراب و تنش از آنان دور می‌شود. ورزش، اعتماد به نفس دانش‌آموزان را افزوده و نگرش منفی به خود و دیگران را تغییر می‌دهد و زمینه‌سازش، همکاری و مشارکت صحیح در ارتباطات سالم اجتماعی فراهم می‌شود دانش‌آموزانی که از نظر قوای جسمانی ضعیف می‌باشند علاوه بر ضعف جسمانی دارای مشکلات روانی مانند احساس حقارت و عدم توانایی تطبیق خود با دیگران می‌باشند (فلاحی و همکاران، ۱۴۰۰). ورزش مدارس پایه و اساس توسعه ورزش می‌باشد و سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش مدارس سبب می‌شود امروزه از آن به عنوان زیربنایی برای توسعه ورزش یاد شود (دارنل و همکاران، ۲۰۱۹)؛ با این وجود نیز ورزش در مدارس به صورت یکپارچه در تمامی مناطق و محیط‌ها مورد توجه نبوده است و این مسئله به بروز مشکلات عمده‌ای در برخی محیط‌ها در این خصوص منجر شده است (سولز و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین سلامت بدنی دانش‌آموزان موجب می‌شود آنان وظایف و کارهای روزانه خود را بدون احساس خستگی انجام دهند و توانایی لازم را برای مقابله با پیشامدهای ناگهانی را داشته باشند. در این زمینه یکی از مهمترین برنامه‌ها برای همزمانی رشد علم‌آموزی و سلامت، نهادینه کردن زنگ ورزش در مدارس است (گوتیرز و همکاران، ۲۰۱۷). امروزه بخش مهمی از تعلیم و تربیت افراد بر عهده تربیت بدنی و علوم ورزشی است. از طریق فعالیت‌های ورزشی می‌توان آمادگی جسمانی و استاندارد زندگی افراد را بهبود داد؛ به طور کلی ورزش در زندگی افراد رسوخ نموده و انسان‌ها درگیر آنند (سوریادی، ۲۰۲۰). بنابراین اگر چه ورزش در مدارس به منزله مسئله‌ای مهم همواره مدنظر بوده، ولی روند توسعه‌یافتگی ورزش مدارس به صورت مناسبی اجرایی نشده است (بجومدال و گجسدال، ۲۰۲۰). عوامل مؤثر بر ارتقای جایگاه درس تربیت بدنی را می‌توان در پنج عامل طبقه‌بندی کرد. به طور کلی عامل تخصص معلمان در صدر عوامل مؤثر در ارتقای جایگاه این درس قرار دارد. این موضوع نشان می‌دهد ارتقای سطح مهارتی و تحصیلی معلمان، میزان آگاهی آن‌ها از اهداف درس تربیت بدنی، مهارت در انتقال درست آن‌ها به دانش‌آوزان، روش تدریس و داشتن کتاب راهنما در ارتقا و کیفیت بخشی درس تربیت بدنی تأثیرگذار است (بروجنی و همکاران، ۱۳۹۵). سیاست‌های تضمین کیفیت معلمان سه مرحله اصلی را شامل می‌شود. مرحله اول شامل سیاست‌های استخدامی و انتخابی برای اطمینان از کیفیت ورود کنندگان به آموزش معلمان است. این موارد شامل سیاست‌هایی برای تبدیل شدن معلمان به گزینه‌ای جذاب برای دستیابی به تحصیلات عالی شغلی، تعیین استانداردهای پیشنیاز بالا برای پذیرش در برنامه‌های آموزش معلمان و انتخاب تنها متقاضیانی است که قبلاً سطح بالایی از پیشرفت تحصیلی را نشان داده‌اند. دوم شامل سیاست‌ها و اعتباربخشی برای نظارت و اطمینان از کیفیت مؤسسات آموزش معلمان و برنامه‌های آن‌ها است. سومین خط‌مشی‌هایی که برای ورود کامل به این حرفه است که در کشورهای مختلف به آن گواهینامه گفته می‌شود (اینگوارسون و گلین، ۲۰۱۷). در ضمن می‌توان گفت که بخش عمده‌ای از فعالیت‌ها و رقابت‌های ورزشی دنیا در مدارس دیده می‌شود و سرمنشاء قهرمانی‌های بزرگ و پیروزی‌های بین‌المللی برخی کشورها از مدارس آغاز می‌شود. حقیقت ماجرا این است که رشد ورزش در وهله اول در گرو مدرسه است، لیکن مدارس سی که بزرگ‌ترین استعدادهای ورزشی را در درون خود دارند، به جای توجه و اهمیت بی‌فرجام به مسائلی همچون استعدادهای گلخانه‌ای یا یک رشته خاص زیر بنای ورزش قهرمانی خود را در مدارس بنا نهاده‌اند و از سوی دیگر ضرورت بحث درباره ورزش در مدارس به عنوان یک عنصر تعلیم و تربیت حرکتی و توجه به کارکردهای تربیتی بی‌رقیب آن در مدارس و محیط‌های تربیتی به این نکته‌ی قابل توجه باز می‌گردد که مبانی حقیقی و عمیق تربیت‌بدنی و ورزش بر خلاف گذشته در سایه‌ی فرآیند نمایشی ورزش نوین قرار

گرفته است (کوانچلک و همکاران، ۲۰۱۹). با توجه به ضرورت و اهمیت نیروی متخصص در ارتقای کیفیت تدریس درس تربیت بدنی، بهره‌گیری از معلمان واجد شرایط و متخصص ورزش در مدارس از اقدام‌های مهم به منظور کیفیت بخشی به این درس است. بی‌تردید می‌توان گفت معلم تربیت بدنی، موثرترین عنصر انسانی در ارتقای جایگاه ورزش و تربیت بدنی در مدارس است. به عنوان متولی اصلی و مسئول اصلی اجرای این مهم شناخته می‌شود، می‌باشد (سلیمانی، ۱۴۰۰). در همین راستا می‌توان به این پژوهش‌ها اشاره کرد؛ (منسورویچ، ۲۰۲۲) در مقاله خود توصیه‌هایی در مورد اهمیت استفاده از فناوری‌های دیجیتال در درس‌های تربیت بدنی و ورزش، شکل‌گیری جهان بینی و تفکر، شکل‌گیری ویژگی‌های جسمی، روحی و اخلاقی ارائه کرده است، که به اهمیت فناوری در بالا بردن کیفیت درس تربیت بدنی اشاره دارد. آسیای (۲۰۲۰) در پژوهشی با هدف بررسی بهترین روش‌ها برای تضمین کیفیت در آموزش عالی و پیامدهای مدیریت آموزشی نشان داد برای دستیابی به آموزش عالی با کیفیت خوب در نیجریه، مدیران آموزش و پرورش باید اولویت را به توسعه امکانات و زیرساخت‌های فعالیت بدنی، نوآوری‌های آموزش، کیفیت، منابع انسانی و همچنین نوآوری درسی متناسب با تقاضای بازار و نیاز دانش‌آموزان برای برآورده کردن استانداردهای قابل قبول در سطح جهان اختصاص دهند، که در این پژوهش نیز به اشاره نوآوری‌های آموزش اشاره کرده است. (روا سی‌زاده و نقشبندی، ۱۳۹۹) بیان کرده‌اند استفاده از سیستم‌های هوشمند، تجدیدنظر در دست‌والعمل‌های فنی، آموزش مدیران و ذینفعان، برگزاری رقابت‌ها در قالب قطبی یا لیگ می‌تواند بر نهادینه کردن ورزش در مدارس مفید باشد. که اشاره به اهمیت ورزش در مدارس دارند و مطالعه بیشتر در این زمینه مهم به نظر می‌باشد. (فن، ۲۰۱۵) در مطالعه‌ای به این نتیجه رسید که اثر عوامل تعیین‌کننده کیفیت تدریس بر اساس ارزیابی دانشجویان از تدریس شامل سازماندهی، شفافیت ارائه مطالب، در دسترس بودن آموزشگر و شور و شوق آموزشگر می‌باشد. (سعیدی و برقی، ۱۳۹۴) در تحقیقی با عنوان کیفیت بخشی تربیت بدنی در مدارس از دیدگاه معلمان تربیت بدنی زنجان؛ به عواملی چون اهداف آموزش، برنامه آموزشی، محتوای آموزشی، روش تدریس و ارزیابی را از عوامل موثر بر کیفیت بخشی درس تربیت بدنی می‌دانستند. بنابراین با تحقیقی مشابه آن در یک منطقه و نمونه آماری دیگر می‌توان به موارد مهمی دست یافت. پاکدلان و همکاران (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند که چهار عامل همچون ظرفیت بودجه رسمی، ظرفیت‌های قانونی، مدیریت بودجه، توسعه منابع انسانی در توسعه منابع مالی در ورزش دانش‌آموزی موثر هستند؛ که می‌توان به اهمیت بحث مالی و امکانات در مدارس در ارتقای کیفیت تدریس ورزش به آن اشاره کرد. گرینفیلد و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی با عنوان عوامل موثر بر ارائه تربیت بدنی در مدارس انگلستان به این نتیجه رسیدند که نوع مدرسه، وضعیت اجتماعی، اقتصادی و عوامل جغرافیایی می‌تواند از عوامل موثر بر ارائه بهتر تدریس در مدارس مختلف باشد؛ که باید به این موارد هم در تدریس درس ورزش بررسی کرد. کوما و همکاران (۲۰۱۵) در شناسایی الزامات موفقیت ورزش مدارس در روسیه، امکانات، معلمان، مشارکت والدین و جامعه، افزایش ساعات درس تربیت بدنی را به عنوان مهم‌ترین موارد ذکر کرده‌اند. بنابراین تربیت بدنی جزء لاینفک تعلیم و تربیت و وسیله‌ای برای رسیدن به سلامت جسمی و روحی است و جزء مهمی از برنامه زندگی، خصوصاً در دوران کودکی و نوجوانی به شمار می‌رود و با مفاهیمی مانند تندرستی، بهداشت، رشد فردی و اجتماعی و سلامت روحی ارتباط نزدیکی دارد و ورزش به عنوان یک پدیده اجتماعی فراگیر، بهترین سازوکار تأمین سلامت جسمانی و بهداشت روانی محسوب می‌شود از این رو سرمایه‌گذاری در آن به کاهش هزینه‌ها در بخش‌های بهداشت و درمان و مراکز مبارزه با مفسدات اجتماعی می‌انجامد و موجب پایین آمدن سطح ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی می‌شود. پس با توجه به اهمیت این موضوع می‌توان با بالا بردن و ارتقاء کیفیت درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس به این اصل مهم در جامعه کمک کرد هدف از این پژوهش این است که چه عوامل موثری بر ارتقاء کیفیت درس تربیت بدنی و ورزش کمک می‌کند و اهمیت و اولویت‌بندی این عوامل به چه صورت می‌باشد؟

روش شناسی

این تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی بوده و به صورت میدانی انجام گرفته است است و از نظر هدف جز پژوهش‌های کاربردی می‌باشد و هدف از این تحقیق شناسایی و رتبه‌بندی عوامل موثر بر ارتقاء کیفیت درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس می‌باشد و جامعه آماری شامل کلیه دبیران تربیت بدنی استان اردبیل می‌باشد و با توجه به جامعه آماری شیوه نمونه

گیری تصادفی خوشه ای و به صورت نمونه در دسترس برگزیده شد، و جمعاً ۱۸۵ دبیر تربیت بدنی از سطح استان اقدام به تکمیل پرسشنامه نمودند. ابتدا در مرحله اولیه تحقیق با مطالعه پیشینه و مصاحبه از صاحب نظران این حوزه همچون جامعه روانشناسان، اساتید تربیت بدنی، مدیران آموزش و پرورش و معلمان تربیت بدنی به جمع آوری عوامل فرعی و اصلی آن پرداخته ایم (جدول ۱).

جدول (۱). اطلاعات افراد مصاحبه شونده

جنسیت	تخصص	خبرگان
آقا	عضو هیئت علمی دانشگاه در گروه روانشناسی	۱
خانم	عضو هیئت علمی دانشگاه در گروه روانشناسی	۲
خانم	عضو هیئت علمی دانشگاه در گروه رفتار حرکتی	۳
آقا	عضو هیئت علمی دانشگاه در گروه رفتار حرکتی	۴
خانم	عضو هیئت علمی دانشگاه در گروه مدیریت ورزشی	۵
آقا	عضو هیئت علمی دانشگاه در گروه مدیریت ورزشی	۶
آقا	عضو هیئت علمی دانشگاه در گروه مدیریت ورزشی	۷
آقا	مدیر مدرسه	۸
آقا	مدیر مدرسه	۹
خانم	مدیر مدرسه	۱۰
آقا	دبیر تربیت بدنی مقطع متوسطه	۱۱
خانم	دبیر تربیت بدنی مقطع متوسطه	۱۲

سپس با توجه به یافته‌های اولیه و تعیین پرسشنامه مربوطه که محقق ساخته می‌شد، روایی صوری آن توسط اساتید مدیریت ورزشی مورد تایید قرار گرفته است و پایایی پرسشنامه از یک مطالعه مقدماتی بر روی ۲۵ نفر که از شیوه ضریب آلفای کرونباخ، ۰٫۹۰ بدست آمده است (جدول ۲).

جدول (۲). نتایج ضریب آلفای کرونباخ

ضریب آلفای کرونباخ	عوامل شناسایی شده
۰٫۶۷۷	نگرش مثبت مسئولان و مدیران به درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس
۰٫۷۱۲	فراهم سازی منابع و امکانات لازم با توجه به سر فصلهای درس تربیت بدنی
۰٫۷۰۹	بکارگیری نیروی انسانی متخصص و متعهد برای درس تربیت بدنی در مدارس
۰٫۷۴۹	افزایش ساعات درس تربیت بدنی در طول هفته
۰٫۷۶۶	مشارکت دانش آموزان در ارائه درس تربیت بدنی زیر نظر معلم
۰٫۷۶۳	استفاده از محتوای آموزشی به صورت فیلم در زمانی که ارائه عملی درس ممکن نباشد
۰٫۸۲۸	ارزشیابی منظم درس تربیت بدنی و ورزش در تمامی مقاطع تحصیلی
۰٫۸۵۴	برنامه ریزی و داشتن طرح درس برای تمامی مقاطع تحصیلی

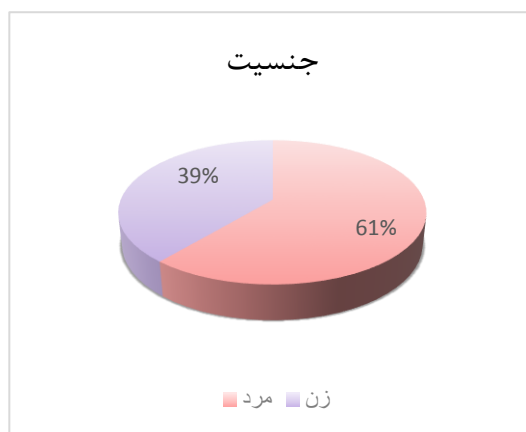
برای بیان توصیفی داده‌ها و بیان ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌ها از جدول توزیع فراوانی و نمودار استفاده شده است و از آزمون چولگی^۱ و کشیدگی^۲ برای تعیین نرمال بودن داده‌ها و برای رتبه‌بندی عوامل با توجه به اینکه داده‌ها به صورت مقیاس پنج ارزشی طیف لیکرت جمع‌آوری شده بود از آزمون فریدمن^۳ برای رتبه‌بندی این عوامل استفاده شده است. تمامی مراحل آماری توسط نرم‌افزار SPSS انجام شده است.

یافته‌ها

ابتدا برای شناخت بهتر داده‌ها، مشخصات جمعیت شناختی آن‌ها طبق جدول شماره (۳) برای توزیع فراوانی نمونه افراد از نظر جنسیت و جدول شماره (۳) برای توزیع فراوانی افراد نمونه از نظر مدرک تحصیلی آن‌ها بیان شده است.

جدول (۳). توزیع فراوانی اعضا نمونه از نظر جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	۱۱۳	۶۱
زن	۷۲	۳۹
جمع	۱۸۵	۱۰۰

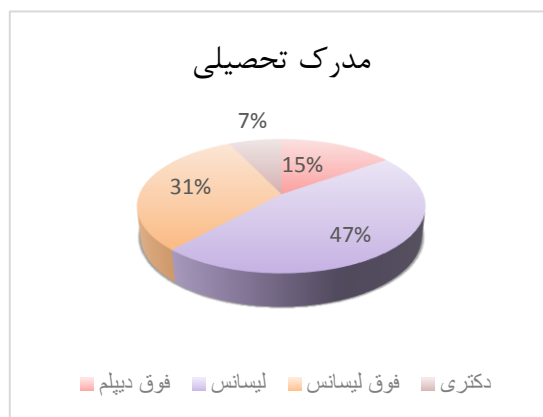

شکل (۱). توزیع فراوانی اعضا نمونه از نظر جنسیت

1. Skewness
2. Kurtosis
3. Friedman Test

جدول (۴). توزیع فراوانی اعضا نمونه از نظر مدرک تحصیلی

مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد
فوق دیپلم	۲۸	۱۵
لیسانس	۸۶	۴۷
فوق لیسانس	۵۸	۳۱
دکتری	۱۳	۷
جمع	۱۸۵	۱۰۰

شکل (۲). توزیع فراوانی اعضا نمونه از نظر مدرک تحصیلی

همچنین از شکل (۱) و شکل (۲) برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی پژوهش استفاده شده است. برای تعیین نرمال بودن داده‌ها از آزمون چولگی و کشیدگی استفاده شده است و با توجه به جدول شماره ۴ میزان چولگی و کشیدگی عوامل بین ۲- و ۲+ می‌باشد. بنابراین نرمال بودن توزیع متغیرها مورد تایید می‌باشد.

جدول شماره ۵. نتایج آزمون چولگی و کشیدگی جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها

کشیدگی	چولگی	عوامل شناسایی شده
۰,۷۳	-۱,۰۲	نگرش مثبت مسئولان و مدیران به درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس
۱,۲۶	-۱,۰۸	فراهم سازی منابع و امکانات لازم با توجه به سر فصلهای درس تربیت بدنی
۱,۶	-۱,۵۴	بکارگیری نیروی انسانی متخصص و متعهد برای درس تربیت بدنی در مدارس
۰,۰۷	-۰,۶۳	افزایش ساعات درس تربیت بدنی در طول هفته
-۰,۳۷	-۰,۴۹	مشارکت دانش‌آموزان در ارائه درس تربیت بدنی زیر نظر معلم
-۰,۹	-۰,۳۴	استفاده از محتوای آموزشی به صورت فیلم در زمانی که ارائه عملی درس ممکن نباشد
-۰,۳۲	-۰,۳۳	ارزشیابی منظم درس تربیت بدنی و ورزش در تمامی مقاطع تحصیلی
۰,۴۵	۰,۶۹	برنامه‌ریزی و داشتن طرح درس برای تمامی مقاطع تحصیلی

نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد که مقدار چولگی و کشیدگی مشاهده شده برای عوامل شناسایی شده در بازه (۲- و ۲+) قرار دارند؛ این نشان می‌دهد که توزیع متغیرها از کشیدگی و چولگی نرمال برخوردار هستند. برای رتبه‌بندی عوامل موثر بر ارتقاء کیفیت درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس اردبیل از آزمون فریدمن استفاده شده است و نتایج نشان داد که تفاوت بین

میانگین رتبه‌های عوامل موثر شناسای شده بر ارتقاء کیفیت درس تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس اردبیل از نظر آماری معنادار می‌باشند (جدول ۶). به عبارت دیگر بین میانگین رتبه‌های عوامل شناسایی شده تفاوت معناداری وجود دارد و میانگین رتبه‌ها یکسان نیست، بلکه به ترتیب ذکر شده در جدول شماره ۶ می‌باشند.

جدول (۶). نتایج آزمون فریدمن عوامل شناسایی شده برای ارتقاء کیفیت درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس اردبیل

رتبه	میانگین رتبه	عوامل شناسایی شده
۱	۵,۲۸	نگرش مثبت مسئولان و مدیران به درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس
۲	۴,۸۹	بکارگیری نیروی انسانی متخصص و متعهد برای درس تربیت بدنی در مدارس
۳	۴,۸۲	فراهم سازی منابع و امکانات لازم با توجه به سر فصل‌های درس تربیت بدنی
۴	۴,۵۱	ارزشیابی منظم درس تربیت‌بدنی و ورزش در تمامی مقاطع تحصیلی
۵	۴,۳۵	برنامه‌ریزی و داشتن طرح درس برای تمامی مقاطع تحصیلی
۶	۴,۲۸	افزایش ساعات درس تربیت بدنی در طول هفته
۷	۴,۲۷	مشارکت دانش‌آموزان در ارائه درس تربیت بدنی زیر نظر معلم
۸	۳,۵۸	استفاده از محتوای آموزشی به صورت فیلم در زمانی که ارائه عملی درس ممکن نباشد

همچنین عامل نگرش مثبت مسئولان و مدیران به درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس با میانگین رتبه‌ای «۵,۲۸» و عامل بکارگیری نیروی انسانی متخصص و متعهد برای درس تربیت بدنی در مدارس با میانگین رتبه‌ای «۴,۸۹» دارای بالاترین رتبه‌ها و عامل مشارکت دانش‌آموزان در ارائه درس تربیت بدنی زیر نظر معلم با میانگین رتبه‌ای «۴,۲۷» و عامل استفاده از محتوای آموزشی به صورت فیلم در زمانی که ارائه عملی درس ممکن نباشد «۳,۵۸» دارای کمترین رتبه‌ها می‌باشند.

جدول شماره ۷. نتایج نهایی آزمون فریدمن برای عوامل شناسایی شده

تعداد نمونه	درجه آزادی	کای اسکوئر	سطح معناداری
۱۸۵	۷	۶۳,۲۸۴	۰,۰۰۰

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به شناسایی عوامل موثر بر ارتقاء کیفیت درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس پرداخته است که جامعه آماری آن شهر اردبیل می‌باشد. عواملی که با توجه به مصاحبه و مطالعات میدانی و کتابخانه‌ای شناسایی شده است و از نظر اهمیت این عوامل که توسط آزمون فریدمن صورت گرفته است به ترتیب رتبه‌بندی بدین شرح می‌باشد؛ ۱- نگرش مثبت مسئولان و مدیران به درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس. ۲- بکارگیری نیروی انسانی متخصص و متعهد برای درس تربیت بدنی در مدارس. ۳- فراهم سازی منابع و امکانات لازم با توجه به سر فصل‌های درس تربیت بدنی. ۴- ارزشیابی منظم درس تربیت‌بدنی و ورزش در تمامی مقاطع تحصیلی. ۵- برنامه‌ریزی و داشتن طرح درس برای تمامی مقاطع تحصیلی. ۶- افزایش ساعات درس تربیت بدنی در طول هفته. ۷- مشارکت دانش‌آموزان در ارائه درس تربیت بدنی زیر نظر معلم. ۸- استفاده از محتوای آموزشی به صورت فیلم در زمانی که ارائه عملی درس ممکن نباشد. در رابطه با بکارگیری نیروی انسانی متخصص و متعهد برای درس تربیت بدنی در مدارس می‌توان به پژوهش آسیای^۱، ۲۰۲۰ که با هدف بررسی بهترین روش‌ها برای تضمین کیفیت در آموزش عالی و پیامدهای مدیریت آموزشی پرداخته است اشاره کرد که نشان داد برای دستیابی به آموزش عالی با کیفیت خوب در

¹ Asiyai

نیجریه، مدیران آموزش و پرورش باید اولویت را به توسعه امکانات و زیر ساخت‌های فعالیت بدنی، نوآوری‌های آموزش، کیفیت، منابع انسانی و همچنین نوآوری درسی متناسب با تقاضای بازار و نیاز دانش‌آموزان برای برآورده کردن استانداردهای قابل قبول در سطح جهان اختصاص دهند، که در این پژوهش اشاره به منابع انسانی که همان بکارگیری نیروی انسانی می‌باشد اشاره کرد و با پژوهش حاضر نیز همخوانی دارد. همچنین پاکدلان و همکاران، (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند که چهار عامل همچون ظرفیت بودجه رسمی، ظرفیت‌های قانونی، مدیریت بودجه، توسعه منابع انسانی در توسعه منابع مالی در ورزش دانش‌آموزی موثر هستند؛ که باز هم اشاره به نیروی انسانی دارد و به اهمیت آن در ارتقای کیفیت تدریس ورزش اشاره شده است که با پژوهش حاضر همخوانی دارد. در رابطه با فراهم‌سازی منابع و امکانات لازم با توجه به سر فصل‌های درس تربیت بدنی نیز می‌توان به پژوهش پاکدلان و همکاران در سال (۱۳۹۸) اشاره کرد. در رابطه با ارزش‌های منظم درس تربیت بدنی و ورزش در تمامی مقاطع تحصیلی، نیز پژوهشگرانی همچون سعیدی و برقی، در سال (۱۳۹۴) تحقیقی با عنوان کیفیت بخشی تربیت بدنی در مدارس از دیدگاه معلمان تربیت بدنی زنجان؛ به عواملی چون اهداف آموزش، برنامه آموزشی، محتوای آموزشی، روش تدریس و ارزیابی را از عوامل موثر بر کیفیت بخشی درس تربیت بدنی می‌دانستند. بنابراین در این تحقیق ارزیابی یک عامل مهم شناخته شده است که با این پژوهش در رابطه با ارزش‌های همخوانی دارد. در رابطه با عامل شناسایی شده دیگر مبنی بر افزایش ساعات درس تربیت بدنی در طول هفته می‌توان به پژوهش کوموا و همکاران، در سال (۲۰۱۵) که در پژوهش خود در شناسایی الزامات موفقیت ورزش مدارس در روسیه، امکانات، معلمان، مشارکت والدین و جامعه، افزایش ساعات درس تربیت بدنی را به عنوان مهم‌ترین موارد ذکر کرده‌اند. که با پژوهش حاضر همخوانی دارد و نشان می‌دهد که افزایش ساعت تربیت بدنی در مدارس دارای اهمیت می‌باشد. در رابطه با آخرین عامل شناسایی شده که اشاره به استفاده از محتوای آموزشی به صورت فیلم در زمانی که ارائه عملی درس ممکن نباشد؛ را دارد می‌توان به پژوهش منسورویچ^۱، (۲۰۲۰) در مقاله خود توصیه‌هایی در مورد اهمیت استفاده از فناوری‌های دیجیتال در درس‌های تربیت بدنی و ورزش، شکل‌گیری جهان بینی و تفکر، شکل‌گیری ویژگی‌های جسمی، روحی و اخلاقی ارائه کرده است، که به اهمیت فناوری در بالا بردن کیفیت درس تربیت بدنی اشاره دارد و استفاده از محتوای آموزشی بصورت فیلم که در این پژوهش به آن پرداخته‌ایم و نسبتاً همخوانی دارد. نقش تربیت بدنی به طور خاص در معرض تغییرات دائمی است. زمانی فقط مربیان عهده دار وظیفه تعلیم و تربیت بودند ولی، تحقیقات نشان می‌دهند، این وضعیت دگرگون شده است. حرفه تربیت بدنی در سال‌های اخیر بسیار توسعه یافته و این حرفه را در جایگاه مهمی قرار داده است. رسیدن به سطح مناسبی از سلامتی و تندرستی در جامعه یکی از اهداف مهم این حرفه است. اگرچه توسعه برنامه‌های تندرستی تحت تاثیر عوامل متعددی است ولی فعالیت‌های جسمانی در بین آن‌ها یکی از عوامل موثر در کسب سلامتی در کلیه رده‌های سنی به شمار می‌رود و به همین دلیل توسعه فعالیت‌های جسمانی و ورزشی در مدارس از اولویت برخوردار است. چرا که نگرش مثبت به فعالیت‌های ورزشی در کیفیت بخشی به فعالیت‌های تربیت بدنی موثر است. بنابراین می‌توان گفت میزان کیفیت اجرای درس تربیت بدنی در مدارس به مولفه‌های شناسایی شده بستگی دارد و باید این را هم در نظر گرفت که با پژوهش‌های بیشتر می‌توان عوامل بیشتری را شناسایی کرد.

منابع

¹ Mansurovich

۱. بروجنی ای، ن.ب.ه، و.ح، شناسایی مشکلات موجود در مدارس تربیت بدنی اصفهان و مقایسه دیدگاه مدیران، کارشناسان و معلمان مدارس تربیت بدنی اصفهان. مجله رویکردهای نوین مدیریت ورزشی، ۱۳۹۵. ۴(۱۴): ص. ۸۳-۹۴.
۲. پاکدلان، سعید؛ خطیبی، امین؛ مهدی پور، عبدالرحمن. (۱۳۹۸). راهکارهای توسعه منابع مالی ورزش دانش آموزی. پژوهش در ورزش تربیتی.
۳. رواسی زاده، محمد؛ نقشبندی، سید صلاح الدین. (۱۳۹۹). «شناسایی و اولویت بندی فرصت‌ها و چالش‌های طرح مدرسه قهرمان با روش AHP»، پژوهش در ورزش تربیتی. دوره ۸، شماره ۱۸، ۱۵۶-۱۳۵.
۴. سلیمانی، خالد؛ ایزدی، بهزاد؛ وروزی سید حسینی، رسول؛ قاسمی، حمید. (۱۴۰۰). طراحی مدل سواد رسانه‌ای معلمان تربیت بدنی با تاکید بر کیفیت بخشی درس تربیت بدنی (رویکرد آمیخته). نشریه مدیریت ورزشی، ۱۳(۳)، ۹۶۱-۹۳۹.
۵. سعیدی، اسماعیل. برقی مقدم، جعفر. تحلیل عوامل موثر بر کیفیت بخشی تربیت بدنی در مدارس متوسطه از دیدگاه معلمان تربیت بدنی زنجان، ۹۴، ص ۴۲-۴۵.
۶. فلاحی، مرضیه؛ قجر، مرضیه؛ جوکار، سمیه. (۱۴۰۰). اهمیت زنگ ورزش در مدارس ابتدایی. فصلنامه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی. ۳۲ (۴): ۲۵۱-۲۶۰.
7. Asiyai, R. I. (2020). Best practices for quality assurance in higher education: implications for educational administration. *International Journal of Leadership in Education*, 1-12.
8. Bjorndal, C. T., & Gjesdal, S. (2020). The role of sport school programmes in athlete development in Norwegian handball and football. *European Journal for Sport and Society*, 17(4), 362-384.
9. Darnell, S. C., Field, R., & Kidd, B. (2019). *The history and politics of sport-for-development*. Palgrave Macmillan UK.
10. Fenn, A. J. (2015). Student evaluation based indicators of teaching excellence from a highly selective liberal arts college. *International Review of Economics Education*, 18, 11-24.
11. Green field JR, Almond, Clarke GP, Edwards kl Factor affecting the provision of physical education in school, *journal public health*. (2016).
12. Gutiérrez, M., Gil-Madrona, P., Prieto-Ayuso, A., & Díaz-Suarez, A. (2017). Appropriate behaviours in physical education and the sport at school and validation of the questionnaire. *Cuadernos de Psicología Del Deporte*, 17(2), 99-110.
13. Komova, E; Litvinov, S; Skotnikova, A. (2015). "Sport Education at Russian High Schools". *International Journal of Science Culture and Sport*, 3(2).
14. Kovalchik, S; Machar, R. (2019). "A calibration method with dynamic updates for within-match forecasting of wins in tennis". *International Journal of Forecasting*, 35 (2), 756-766.
15. Mansurovich, S. S. (2022). Methodology of Organizing Physical Education Lessons Through Digital Technologies. *European Journal of Modern Medicine and Practice*, 2(4), 107-111.
16. Sulz, L. D., Gleddie, D. L., Urbanski, W., & Humbert, M. L. (2021). Improving school sport: teacher-coach and athletic director perspectives and experiences. *Sport in Society*, 24(9), 1554-1573.

17. Suryadia, L. (2020). Identification of Sport Talents with the Sport Search Methods. May 2020, Journal of Physics Conference Series, The 5th Hamzanwadi International Conference of Technology and Education. talent identification criteria.